

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนา
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง*
CULTURAL IDENTITY AND ENVIRONMENTAL CONSERVATION AFFECTING
SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT IN LAN KHOI COMMUNITY,
PHATTHALUNG PROVINCE

วิลาสินี ธนพิทักษ์¹, นุศนา ณ พายัพ^{2*}, วิวัฒน์ ฤทธิมา³, สุวิมล จุงจิตร์⁴, จินตนา กลิ่นนันท⁵

Wilasinee Thanapitak¹, Nutsana Na Phayap^{2*}, Wiwat Rittima³, Suwimol Jungjit⁴, Chintana Kasinant⁵

¹วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา ประเทศไทย

¹Management for Development College, Thaksin University, Songkhla, Thailand

²วิทยาลัยนานาชาติดิษยะศรีน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา ประเทศไทย

²Didyasarin International College, Hatyai University, Songkhla, Thailand

³คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง ตรัง ประเทศไทย

³Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus, Trang, Thailand

⁴คณะวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมดิจิทัล มหาวิทยาลัยทักษิณ พัทลุง ประเทศไทย

⁴Faculty of Science and Digital Innovation, Thaksin University, Phatthalung, Thailand

⁵คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา ประเทศไทย

⁵Faculty of Education, Thaksin University, Songkhla, Thailand

*Corresponding author E-mail: nutsana@hu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงปริมาณฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นชุมชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่ดังกล่าวยังไม่ฟื้นตัวอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาชุมชนให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชนลานข่อย ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้จำนวนทั้งสิ้น 387 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (IOC) ผลการประเมินพบว่า ค่าดัชนีของแต่ละข้ออยู่ในช่วงระหว่าง 0.67 ขึ้นไป ซึ่งอาจถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถใช้งานได้ จากนั้นทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากผลการวิจัยบ่งชี้ว่าชุมชนควรให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และขนบธรรมเนียมท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในปัจจัยการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมนั้น ควรส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน เช่น การสนับสนุนให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม, การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, การพัฒนาการท่องเที่ยว, ชุมชนลานข่อย

Abstract

This quantitative research aims to study cultural identity and environmental conservation affecting sustainable tourism development in the Lan Khoi community, Phatthalung Province. The community has been directly impacted by the COVID-19 pandemic, resulting in an incomplete recovery of the number of tourists visiting the area. Therefore, the researcher is interested in exploring management and development strategies to ensure the community's long-term stability and sustainability. This study employs a quantitative research methodology. The sample group comprises tourists visiting the Lan Khoi community, selected through convenience sampling. A total of 387 completed questionnaires were collected. The research instrument was a questionnaire reviewed by three experts to assess content validity, using the Item-Objective Congruence (IOC) index. The evaluation results showed that the IOC values for each item were at least 0.67, indicating acceptable content validity. Subsequently, a reliability test was conducted with a pilot group of 30 respondents. Data analysis included descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis to test the hypotheses. The results revealed that cultural identity and environmental conservation significantly influence sustainable tourism development at the 0.05 level of statistical significance. Based on these findings, it is suggested that the community provide tourists with accurate knowledge about local history and customs. Additionally, regarding environmental conservation, tourists should be encouraged to comply with community regulations, such as supporting environmentally friendly products.

Keywords: Cultural Identity, Environmental Conservation, Tourism Development, Lan Khoi Community

บทนำ

การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นวิกฤตการณ์ครั้งใหญ่ที่ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งมีการพึ่งพารายได้จากภาคการท่องเที่ยวเป็นสัดส่วนสำคัญในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ความรุนแรงของสถานการณ์ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากต้องปิดให้บริการชั่วคราว หรือสูญเสียรายได้ในระดับที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นขนาดเล็กที่ยังไม่มีระบบรองรับความเปลี่ยนแปลงอย่างเพียงพอ ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่เดินทางกลับมายังสถานที่เดิม ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อรายได้ การจ้างงาน และการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระดับฐานราก (มนรัตน์ ใจเอื้อ และยงยุทธ แก้วอุดม, 2566); (อรรถพล ศิริเวชพันธุ์, 2566) ขณะเดียวกัน วิกฤตครั้งนี้ยังสะท้อนถึงความเปราะบางของระบบการท่องเที่ยวที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ทำให้เกิดข้อเสนอแนะในระดับนโยบายให้หันมาให้ความสำคัญกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากขึ้น ในบริบทของการฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวหลังวิกฤต การท่องเที่ยวชุมชนได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถสร้างสมดุลระหว่างการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวในระดับ



ชุมชนสามารถส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เสริมสร้างอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสร้างโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองอย่างแท้จริง โดยกระบวนการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ยังช่วยเสริมสร้างความตระหนักรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันเป็นรากฐานสำคัญของความยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนในระยะฟื้นฟูจำเป็นต้องคำนึงถึงหลากหลายปัจจัย เช่น การปรับตัวของบุคลากรในภาคบริการ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการ การสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการตลาดเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณภาพและมีศักยภาพในการใช้จ่าย (มนรัตน์ ใจเอื้อ และยงยุทธ แก้วอุดม, 2566); (อรรถพล ศิริเวชพันธุ์, 2566) นโยบายด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐจึงได้กำหนดแนวทางเชิงยุทธศาสตร์ภายใต้แผนฟื้นฟูการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การกระตุ้นการเดินทางภายในประเทศผ่านแนวคิด “Go Again” และ “Go Local” เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำในชุมชน รวมถึงการเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (“Go Digital”) การรีแบรนด์แหล่งท่องเที่ยวให้มีภาพลักษณ์น่าสนใจ (“Rebranding”) การมุ่งเป้าสู่ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีศักยภาพ และการปรับสมดุลใหม่ (“Rebalance”) เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อสร้างระบบนิเวศการท่องเที่ยวที่เข้มแข็งและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ในบริบทของจังหวัดพัทลุง “ชุมชนลานห้อย” อำเภอป่าพะยอม ถือเป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิด Thailand 4.0 โดยเน้นการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชุมชนอย่างสมดุล ชุมชนแห่งนี้มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้านที่สามารถต่อยอดเป็นสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวได้ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากโควิด - 19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างมาก ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนยังไม่ได้มีการดูแลฟื้นฟูอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ความน่าสนใจลดลง และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่กลับมาเยือนอีกครั้ง แม้จะมีการวางแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ผลลัพธ์ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (จินตนา กสินันท์ และคณะ, 2566); (บุญยง รุจิโร และคณะ, 2567)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนลานห้อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม และวางแผนเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนเท่านั้น แต่ยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนลานห้อย จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนลานห้อย จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนลานห้อย จังหวัดพัทลุง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนของประชากรหรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนลานข่อยที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Cochran, W. G. ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($z = 1.96$) โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 5% (Cochran, W. G., 1977) จากการแทนค่าจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 385 คน ทั้งนี้ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่จะต้องเก็บจะส่งผลให้ผลการวิเคราะห์มีความคงที่ เนื่องจากแบบสอบถามที่ตัวอย่างตอบอาจขาดความสมบูรณ์ (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2554) ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 ตัวอย่าง เพราะข้อมูลจากแบบสอบถามบางชุดอาจเกิดความไม่สมบูรณ์ หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในพื้นที่ชุมชนลานข่อย จังหวัดพิจิตร ในช่วงเวลา 9.00 - 17.00 น. ในวันเสาร์ - อาทิตย์ เพราะเป็นช่วงวันและเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเพื่อท่องเที่ยว ทั้งนี้ เกณฑ์ในการคัดเข้า คือ กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนลานข่อย โดยมีความยินยอมและสมัครใจในการให้ข้อมูล และเกณฑ์ในการคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนลานข่อย ที่ไม่มีความประสงค์จะเป็นอาสาสมัครในงานวิจัย และในท้ายที่สุดสามารถเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์ได้ จำนวน 387 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยได้มีการนำองค์ประกอบในการวัดของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของงานวิจัยที่ผ่านมาดัดแปลง (Stojanović, T. et al., 2024); (Prayitno, G. et al., 2024) โดยมีองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐานการท่องเที่ยว จำนวน 5 ข้อคำถาม และด้านแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ จำนวน 4 ข้อคำถาม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้นำองค์ประกอบการวัดของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในงานวิจัยที่ผ่านมาดัดแปลง (Fu, Y. & Luo, J. M., 2023) โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจ จำนวน 3 ข้อ ด้านอารมณ์ จำนวน 4 ข้อ และด้านพฤติกรรม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้นำองค์ประกอบการวัดของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักวิจัยหลายท่านมาดัดแปลง (Sondhi, S. et al., 2023); (Putri, F. K. et al., 2022) โดยมีองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 4 ข้อ และด้านผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนในเชิงประจักษ์ จากนั้นได้จัดทำแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบวัดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม แบบวัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบบวัดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการพัฒนาการท่องเที่ยว ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและถ้อยคำของคำถาม โดยใช้วิธีการประเมินค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งผลการประเมิน พบว่า ค่าดัชนีของแต่ละข้ออยู่ในช่วง 0.67 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้อย่างเหมาะสม ต่อจากนั้น ได้มีการนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง (Try-out) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนลานข่อย จังหวัดพิจิตร



จำนวน 30 คน เพื่อประเมินค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ในการประเมิน ซึ่งผลที่ได้ปรากฏว่า ตัวแปร “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.852 ตัวแปร “อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม” มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.732 และตัวแปร “การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.754 ซึ่งทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 ตามเกณฑ์ที่เหมาะสม (Pallant, J., 2007) แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามในชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาใช้บริการในพื้นที่จริง โดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ทั้งนี้ ได้กำหนดจุดแจกแบบสอบถามไว้ในสถานที่ที่นักท่องเที่ยวมักจะเดินทางไปใช้บริการ เช่น ร้านอาหารท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และบริเวณจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเอื้อต่อการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แบบสอบถามถูกแจกจ่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความยินดีและสมัครใจให้ข้อมูลเท่านั้น โดยผู้วิจัยได้มีการอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงการให้ความมั่นใจว่าข้อมูลที่ให้จะถูกเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เพื่อสร้างความไว้วางใจและเพิ่มอัตราการตอบกลับให้มากที่สุด ภายหลังจากการเก็บข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการคัดกรองแบบสอบถามอย่างรอบคอบ โดยตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของการตอบแบบสอบถามในแต่ละฉบับ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ พร้อมต่อการนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป จากการคัดกรองพบว่า มีแบบสอบถามที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น 387 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97 ของแบบสอบถามที่แจกจ่ายทั้งหมด ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ และมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในงานวิจัยนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ด้วยการใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อสรุปลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้น หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยเริ่มจากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เช่น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อดูแนวโน้มและทิศทางของความสัมพันธ์ ต่อจากนั้นจึงใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาผลกระทบของตัวแปรอิสระต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficients), ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R), ค่าสัมประสิทธิ์กำหนด (R^2), ค่า t และค่า p เพื่อตรวจสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) ที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถบ่งชี้ให้เห็นได้ว่าแต่ละปัจจัยมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ก่อนการวิเคราะห์เชิงอนุมาน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อกำหนดเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอย เช่น การตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปร, ความเป็นเส้นตรง (Linearity), ความเป็นปกติของข้อมูล (Normality), และความแปรปรวนเท่ากัน (Homoscedasticity) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากนักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางมายังชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง เพื่อศึกษาลักษณะประชากรเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ยังได้ดำเนินการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ในรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	202
	หญิง	185
2. อายุ	อายุต่ำกว่า 30 ปี	53
	อายุ 30 - 40 ปี	186
	อายุ 41 - 50 ปี	69
	อายุ 51 ปีขึ้นไป	79
3. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา - มัธยมศึกษา/ปวช.	178
	อนุปริญญา/ปวส.	68
	ปริญญาตรี	89
	สูงกว่าปริญญาตรี	52
4. อาชีพ	พนักงานเอกชน	129
	ข้าราชการ	81
	ธุรกิจส่วนตัว	102
	อาชีพอื่น ๆ	75
5. รายได้	รายได้ระหว่าง 10,001 - 30,000 บาท	169
	รายได้ระหว่าง 30,001 - 50,000 บาท	83
	รายได้สูงกว่า 50,000 บาท	135

ผลจากการวิเคราะห์ในตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน 202 คน ร้อยละ 52.2 และเพศหญิง จำนวน 185 คน ร้อยละ 47.8 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 53 คน ร้อยละ 13.7 อายุ 30 - 40 ปี จำนวน 186 คน ร้อยละ 48.1 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 69 คน ร้อยละ 17.8 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 79 คน ร้อยละ 20.4 มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา - มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 178 คน ร้อยละ 46.00 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 68 คน ร้อยละ 17.6 ปริญญาตรี จำนวน 89 คน ร้อยละ 23.00 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 52 คน ร้อยละ 13.4 มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน จำนวน 129 คน ร้อยละ 33.3 ข้าราชการ จำนวน 81 คน ร้อยละ 20.9 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 102 คน ร้อยละ 26.4 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 75 คน ร้อยละ 19.4

นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ระหว่าง 10,001 - 30,000 บาท จำนวน 169 คน ร้อยละ 44 รายได้ระหว่าง 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 83 คน ร้อยละ 21 และรายได้สูงกว่า 50,000 บาท จำนวน 135 คน ร้อยละ 35



ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน			
ด้านมาตรฐานการท่องเที่ยว	3.67	0.66	มาก
ด้านแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ	3.79	0.75	มาก
รวม	3.72	0.55	มาก
อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	3.56	0.52	มาก
ด้านอารมณ์	3.53	0.66	มาก
ด้านพฤติกรรม	3.67	0.71	มาก
รวม	3.46	0.54	มาก
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
ด้านข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม	3.74	0.68	มาก
ด้านผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.91	0.61	มาก
รวม	3.69	0.57	มาก

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 (S.D. = 0.55) สำหรับปัจจัยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างให้ระดับความคิดเห็นในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.46 (S.D. = 0.54) ขณะที่ปัจจัยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้รับการประเมินในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.57)

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแต่ละปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	S.E.	Beta		
ค่าคงที่	0.432	0.065		3.121	0.000*
อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (X_1)	0.574	0.072	0.331	5.213	0.000*
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (X_2)	0.718	0.061	0.546	4.347	0.000*
R = 0.368; $R^2 = 0.363$; $R^2_{adj} = 0.359$; F = 326.154					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง ($\beta = 0.331$, t = 5.213) ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง และพบว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง ($\beta = 0.546$, t = 4.347) ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนลานข่อยมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ท้องถิ่นสามารถสร้างความประทับใจแก่

ผู้มาเยือนและส่งเสริมการท่องเที่ยวในระยะยาวขณะเดียวกัน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนก็มีบทบาทอย่างชัดเจนต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว พฤติกรรมที่ใส่ใจต่อธรรมชาติ เช่น การรักษาความสะอาดและใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวคงความน่าสนใจและรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ทั้งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบหลักที่ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้การท่องเที่ยวในชุมชนเติบโตอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถระบุได้ว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในหลายมิติ ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ อารมณ์ และพฤติกรรม โดยนักท่องเที่ยวควรได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิตดั้งเดิม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เช่น ความเป็นมาของหมู่บ้าน ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้าน ความเชื่อ และประเพณีต่าง ๆ ซึ่งความรู้เหล่านี้มีส่วนช่วยให้เกิดความตระหนัก เข้าใจ และเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดอารมณ์ร่วม เช่น ความซาบซึ้งใจ ความประทับใจ และความรู้สึกผูกพันกับชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์อัตลักษณ์ของพื้นที่ นำไปสู่พฤติกรรมในการท่องเที่ยวที่เหมาะสม เช่น การเคารพสถานที่ การแต่งกายสุภาพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมวัฒนธรรมอย่างตั้งใจ และไม่ทำลายหรือบิดเบือนความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของชุมชน ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสามารถส่งเสริมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในกรอบที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Ajzen, I. ที่ระบุว่า พฤติกรรมของมนุษย์มักเกิดขึ้นจากเจตคติ ความตั้งใจ และความรู้ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากนักท่องเที่ยวได้รับการให้ความรู้และการทำความเข้าใจอย่างถูกต้อง ก็จะนำไปสู่การแสดงออกเชิงพฤติกรรมในทางบวกต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม (Ajzen, I., 1991) และผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tang, M. & Xu, H. ที่ชี้ให้เห็นว่าการท่องเที่ยวในชุมชนหรือชนบทควรมีการบูรณาการอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น มรดกทางประวัติศาสตร์ งานศิลปะ ภูมิทัศน์ ประเพณี อาหาร และภาษา เข้ากับภูมิทัศน์ธรรมชาติอย่างกลมกลืน เพื่อสร้างความน่าสนใจ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือน และก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน (Tang, M. & Xu, H., 2023)

2. เพื่อศึกษาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนลานข่อย จังหวัดพัทลุง จากการค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้สามารถระบุได้ว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย 2 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้และพยายามปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนอย่างเคร่งครัด เช่น การแยกขยะ การหลีกเลี่ยงการทิ้งของเสียในพื้นที่ธรรมชาติ การงดใช้โฟม และการเคารพต่อแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนกำหนดไว้ ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ยังคงได้รับการอนุรักษ์ไว้อย่างเหมาะสม และ 2) ด้านผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มให้ความร่วมมือในระดับมาก โดยนิยมเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ เช่น ถ้วยผ้า แก้วน้ำส่วนตัว หรือของที่ระลึกที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ รวมถึงหลีกเลี่ยงการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ทั้งนี้ ยังพบว่า นักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งยังขาดข้อมูลหรือความเข้าใจในเรื่องผลิตภัณฑ์สีเขียวหรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจากภายในชุมชนเองเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยังมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนลานข่อย โดยอ้างอิงจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ซึ่งกล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากเจตคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง



ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือความเชื่อที่ดี ซึ่งในกรณีนี้ คือ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Ajzen, I., 1991) ทฤษฎีนี้สอดคล้องกับผลการศึกษา ที่พบว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวสะท้อนถึงความตระหนักรู้ ทัศนคติเชิงบวก และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรักษาความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว อันนำไปสู่การเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของชุมชนและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้เข้ามาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง (Chen, Z., 2021)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนลานข่อย จังหวัดพิจิตร โดยเฉพาะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าปัจจัยอื่น กล่าวคือ นักท่องเที่ยวปัจจุบันให้ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แหล่งน้ำ หรือสัตว์ป่า ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าทางสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ที่เติบโตขึ้น ยังสะท้อนว่านักท่องเที่ยวจำนวนมากต้องการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม และแสวงหาประสบการณ์ที่ไม่กระทบต่อธรรมชาติ ขณะเดียวกัน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมยังเป็นปัจจัยเชิงคุณค่าที่ช่วยสร้างเสน่ห์ให้กับชุมชน ทั้งในด้านวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสามารถต่อยอดไปสู่ประสบการณ์เชิงลึกและความประทับใจที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) และการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) อัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ที่เกิดขึ้นยังช่วยเสริมความภาคภูมิใจในชุมชน และกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์องค์ความรู้ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชนในระยะยาว ผู้วิจัยจึงเสนอแนะเชิงนโยบายว่า ควรส่งเสริมการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของชุมชนแก่ผู้มาเยือน ผ่านกิจกรรมที่มีส่วนร่วม เช่น การสาธิตงานหัตถกรรม การทำอาหารพื้นบ้าน หรือการเรียนรู้พิธีกรรมท้องถิ่น รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ (Learning-Based Tourism) ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสัมผัสชีวิตจริงของชุมชน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความผูกพันต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นรายได้เสริมแก่คนในพื้นที่ เช่น การเป็นวิทยากรท้องถิ่น หรือผู้ดูแลกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรกำหนดแนวทางเชิงปฏิบัติให้ชัดเจน เช่น การจัดการขยะ การใช้วัสดุย่อยสลายได้ การติดตั้งป้ายสื่อสารที่เข้าใจง่าย และการจัดทำคู่มือพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งรณรงค์ผ่านสื่อในชุมชน เช่น วิทยุท้องถิ่น เฟซบุ๊ก หรือแอปพลิเคชันการท่องเที่ยว และควรฝึกอบรมผู้นำชุมชนและผู้ให้บริการท่องเที่ยวให้ตระหนักถึงบทบาทในการสร้างวัฒนธรรมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงสร้างเครือข่ายกับองค์กรสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศ เพื่อเสริมมาตรการระบบที่ยั่งยืน สำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต ควรขยายกรอบการวิเคราะห์ไปยังมิติอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากร การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน การพัฒนาเครือข่ายการตลาด หรือการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการท่องเที่ยว อีกทั้งควรใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่เชิงปริมาณ เพื่อให้เข้าใจบริบทในพื้นที่อย่างลึกซึ้ง รวมถึงการเปรียบเทียบมุมมองของนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ เพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักท่องเที่ยวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา กลิ่นนันท และคณะ. (2566). การออกแบบและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหลังวิกฤตโควิด - 19 กรณีศึกษา พื้นที่ชุมชนตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. วารสารราชภัฏมหาสารคาม, 17(1), 34-43.
- บุญยง รุธิโรโก และคณะ. (2567). มิติด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เทศบาลตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 17(1), 37-47.
- มนรัตน์ ใจเอื้อ และยงยุทธ แก้วอุดม. (2566). แนวทางการเสริมสร้างความสุขของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวภายใต้วิถีชีวิตใหม่. วารสารวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 13(1), 170-216.
- สุภมาส อังศุโชติ และคณะ. (2554). สถิติวิเคราะห์ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- อรรถพล ศิริเวชพันธุ์. (2566). การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนโดยกลไกประชารัฐ ตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย กรณีศึกษาชุมชนลุ่มน้ำมูลในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้. วารสารสหวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 7(2), 65-76.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(1), 179-211.
- Chen, Z. (2021). Research on ecological rural tourism development based on green environmental protection model. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 769(2), 1-7.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Fu, Y. & Luo, J. M. (2023). An empirical study on cultural identity measurement and its influence mechanism among heritage tourists. *Frontiers in Psychology*, 13(1), 1-13.
- Pallant, J. (2007). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows (Version 15)*. (3rd ed.). Crows Nest: Allen & Unwin.
- Prayitno, G. et al. (2024). Social capital for sustainable tourism development in Indonesia. *Cogent Social Sciences*, 10(1), 1-23.
- Putri, F. K. et al. (2022). Local wisdom of the Tengger Tribe, East Java, Indonesia in environmental conservation. *Asian Journal of Ethnobiology*, 5(1), 20-34.
- Sondhi, S. et al. (2023). Relationship between social cause, environment conservation and environmental attitude, towards promoting green purchasing behavior. *Serbian Journal of Management*, 18(1), 27-43.
- Stojanović, T. et al. (2024). Natural and sociocultural values of a tourism destination in the function of sustainable tourism development-An example of a protected area. *Sustainability*, 16(2), 1-18.
- Tang, M. & Xu, H. (2023). Cultural integration and rural tourism development: A scoping literature review. *Tourism and Hospitality*, 4(1), 75-90.